

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

LI. Nemo dolens patet libidini

urn:nbn:de:bsz:31-101049

NEMO DOLENS PATET LIBIDINI.
LL.

OVID. *Non habet unde suum paupertas pascat amorem.*

SEN. *Vis magna mentis, blandus atque animi calor*
OCT. *Amor est, juventa gignitur, luxu, otio,*
Nutritur inter lata fortuna bona,
Quem si fovere atque alere desistas, cadit;
Brevique vires perdit extinctus suas,

3 Beswaert

WAnneer het huys vervalt dan ruymen al de muysen,
Wanneer het lichaem sterft dan vluchten al de luyfen,
Wanneer de swacke muer daer heen begint te slaen,
De spinne scheyter af en kiest de ruyme baen.
Siet waerder yemant treurt, en dat sijn krachten vallen,
Strax heeft de de banghe ziel geen lusten om te mallen,
Het minnen heeft gedaen. Het dertel Venus kint
En vlieght maer daer het vet voor sijnen fackel vint.

Cedit amor miseris.

N*On perit exanimi de carne pediculus escam,
Morsibus haud vexat corpus inane pulex.
Et fugiunt mures, & aranea contrahit orbem,
Si qua ruinoso culmine tecta labant.
Flebilibus lasciva castis Cytherea recedit,
Effugit è mesto lubrica flamma thoro.
Stulte Cupido jaces, ubi cor dolor anxius urit:
Ni valeant homines, stulte Cupido jaces.*

Ou n'est liesse, amour n'y presse.

L'Aragne va fuiant de maison ruineuse,
Les pous de l'homme mort. Lors quant l'ame est piteuse,
Venus n'a nul pouvoir: au corps desfaict & las
Le feu & jeu d'amour ne s'y adressent pas.

Meughje

Meughje niet gheven, wech zijn de neven,

ALs ons van enckel vet de bolle leden swellē,
 Dan voelen vvy de vloō met hare met-gefallen:
 Maer alſſer yemant ſterft, of in benautheyt ſucht,
 Soo tijdt van ſtonden aen het onkruijt opte vlucht.
 Geluck en groot gevolg die hangen aen malcander,
 Doch vvaer geen cooren is, daer vintmen geen calander:
 Hy, wien in ſijn bedrijf de kanſe niet en dient,
 Js dickmael ſonder gelt, en dickmael ſonder vrient.

Viri infortunati procul amici.

D*Um diſtenta cutis pinguedine, ſanguine vena,
 Sunt comites homini vermis, & atra pulex:
 At ſimulac lentum mors congelat agra cruorem,
 Neuter adest; nec enim, quo ſoveatur, habet.
 Blandus adulator nitido comes haeret amico.
 Lenis honoratam dum vehit aura ratem:
 Hunc videas, piceis cum ſors tonat atra procellis,
 In medio ſocium deſeruiſſe mari.*

Aux pauvres gens, amys ny parents.

LEs pous s'en vont de nous, prevoyants la ruine
 De noſtre corps; hélas! noz gens font pauvre mine,
 Quant le malheur nous prend, & laissent noſtre huys:
 Les malheureux par tout ont guere des amys.

VIRI

VIRI INFORTVNATI, PROCVL AMICI.

MVres ruinam domus naturali quodam instinctu pranoscere, moxque solum vertere re ipsa Melampum comperisse, & ipsorum beneficio, saluum abiisse, memoria proditum est. Cujus rei fides sit penes auctores.

Nobis satis est, similitudine à muribus desumpta, vulgarium amicitias lectori hic depictas exhibuisse, quas haud dubiè, cum spe quæstus ac emolumentis facta sint, utilitas commutata dissolvit, ut ait Arist.

Facile, ait idem, amicitia ob utilitatem comparata dirimitur, nam utile non idem permanet, sed aliud alias efficitur: At ea ne nomine amicitia quidem digna est, detrahit enim amicitia majestatem suam, qui illam parat ad bonos casus, ait Seneca: nam sincera fidei amici præcipuè in adversis rebus dignoscuntur, in quibus quidquid præstatur, totum à constanti benevolentia proficiscitur, ait Val. Max.

Divitia, inquit Salomon proverb. cap. 19. 4. addunt amicos plurimos, à paupere autem & hi, quos habet, separantur.

DAt de muysen, door seker heymelijck ingheven vande nature, den val vande huysen, daer sy in zijn, kunnen gewaer werdē, verhalen de schryvers cenen Melampum metter daer bevonden te hebbē: want sieck te bedde liggende, en siende de muysen met groote hoopen verhuysen, wiert daer door beweegt mede pack en sack te maken, ende van daer te vertrecken, ontgaende also den val, die hem andersins, so 'tscheen, soude ghetroffen hebben. V Vatter van zy, des gedragen wy ons totte waerheyt, genoegh zijnde dat wy by de gelijckenisse vande muysen, die wanckelbare en vervallige huysen myden, afbeelden de vrientschappen van den gemeenen hoop des werelts, dewelcke op hope van voordeel begonnen wesende, terstondt alst anders gaet, ghewoon zijn op te houwen.

Goedt maect veel vrienden, seydt Salomon, Proverb. 19. vers. 4. Maer den armen wordt van sijne vrienden verlaten. Doch de sulcke en zijn den naem van vrienden niet weerdich: want (ghelijck Seneca seght) hy doet de weerdicheyt van de vrientschap te kort, die de selve maer in voorspoet en ghebruyckt.

LVCAN.

NVlla fides unquam miseros elegit amicos.

PLVTARCH.

MVsca in popinis non manent si desit nidus: Et vulgares divitum amici non perseverant si non sit utilitas.

Q9

I. TL

*Wy en hebben niet inde werelt ghebracht, 'tis openbaer dat wy
daer niet en kunnen uyt draghen.*

DE spin tijdt opten loop vvanneer de mueren vallen,
Geen muys en houter huys ontrent de svvacke wallē,
Soo haest als yemant sterft, of naerdert totte baer,
De luys soect ander vleysch, en laet den siecken daer.
Wanneer ons huerhuys valt, of dat de gronden beven,
Al vvat ons liefde boot dat gaet ons dan begeven;
Ach! 't vleesch is sonder troost en laet den geest bedroeft,
Wanneer de banghe ziel den meesten troost behoeft.

Mortalibus morientes destituimur.

F*lla ruinosus abrumpit aranea tignis,
Omnis ab exanimi corpore vermis abit.
Nos miseros! homini quidquid, dum vivit, adhaeret,
Hoc hominem, simulac mors venit atra, fugit.
Cessat honos, abeunt, qui te coluere, sodales;
Cumque tuo finem finire munus habet:
Omnia morte ruunt: cum res opis indiga nostra est,
Hei mihi! tum vastus nil opis orbis habet.*

ECCLESI. 5. 15.

*Comme il est sorty du ventre de sa mere il s'en retournera nud, s'en
allant comme il est venu, & n'emportera rien de son travail,
auquel il a employé ses mains.*

TOus les souris s'en vont, quand l'edifice tombe,
Les pous nous vont quiter, quand on nous met en tôte,
He! monde ton soulas s'envole, & n'est que vent;
Quant nous, plus que jamais, faut du soulagement.

MOR.

MORTALIBVS MORIENTES DESTITVIMVR.

Distinguit amicos extremitas. *Saeculi gaudia, ac terrena felicitas, eodem quo medici modo, agrum, quum extrema patitur, ac mediâ morte jam natat, deserunt; quum tamen majori, quàm unquam, solatii subsidio, in isto temporis articulo, misero sit opus.*

Ecquid igitur futilibus istis adhaeremus, aut inhaeremus? ad Christum nobis perfugium sit, ille & cum dolor uret in lectulo, & cum mors seruiet in agone, & cum putredo ingruet in sepulchro, & cum iustitia Dei exercebitur in iudicio, suis haud dubiè affuturus est.

Exclamemus igitur confidenter cum regio Vate, Psalm. 73. 25. Te cum habeam nil equidem moror caelum, & terram; tametsi enim corpus ac animus deficiat mihi, ac liquefeat; tu nihilominus semper solatium ac portio mea, mi Deus.

DEs menschens uyterste, onderscheydt des selfs vrienden. Tydelijcke vreuchden ende gheluck deses wereltds handelen met ons, ghelijck de medecijnen met de sicken doen, die de selve, alse beginnen te ziel-braecken, daer laten, ende gaen haers weechs: daer nochtans de arme mensche, in die ghestaltenisse, de meeste hulpe ende troost van noode heeft.

Het welcke alsoo zijnde, wat gaet ons dan aen, om in dese nietighe dinghen soo gantsch besichlijcken te woelen? Laet ons tot den Heere Christum ons toevlucht nemen, en aen hem onsen tijdt besteden; hy, en als de pyne ons treffen sal op ons bedde, en als de dood: over ons woeden sal in onse verscheydinghe, en als de verrottinghe ons overvalen sal in het graf, en als Godes gramschap opbranden sal in het oordeel, hy (seggh² ick) sal de syne over al, en t'aller stont, by wesen, ende de ghewisse handt bieden.

Laet ons dan vrymoedelijck uytroepen, met David inden Psalm. 73. 25. Wanneer ick slechts u hebbe, so en vraghe ick niet naer hemel en aerde; wanneer my oock lijf en ziele vermachtede, so zijt ghy doch, God, alle tijdt mijns heren troost, ende mijn deel.

August. de natur. & grat.

Vbi sunt qui ambiebant currum potestatis? Vbi insuperabiles imperatores? Vbi sunt qui conventus disponebant & festa? Vbi equorum splendidi nutritores? Vbi nunc vestes & ornamenta pe-

regrina? Vbi iocus & letitia? Vbi exercituum duces? Vbi satrapa & tyranni? Nonne omnes pulvis & favilla? Nonne in paucis versibus eorum vita patet memoria? Memento itaque natura ne extollaris.